

GEGIJZELD MAAR NIET VERSLAGEN

'Broederlijk zaten ze tijdens de oorlog bijeen in Sint-Michielsgestel, de bestuurders en intellectuelen van Nederland. Ze hadden het er goed, prettig zelfs – alleen konden ze ieder moment als gijzelaar worden geëxecuteerd.' *

Van 1942 tot 1944 verbleven honderden Nederlandse mannen, gedwongen door de nazi's, in het kleinseminarie Beekvliet te Sint-Michielsgestel. Een groot aantal gijzelaars kwam vanuit Kamp Haaren. Een deel van deze groep verbleef later ook op de Ruwenberg. Acht gijzelaars werden daadwerkelijk geëxecuteerd. Sinds 19 juli is er de tentoonstelling 'Gegijzeld, maar niet verslagen' over voormalig gijzelaarskamp Beekvliet op de Beekvlietboerderij in Sint-Michielsgestel.

Indrukwekkende expositie

Het is opmerkelijk dat dit gijzelaarsverhaal bij veel mensen slechts vaag of soms zelfs helemaal niet bekend is. De expositie is belangrijk om ervoor te zorgen dat deze voor de gegijzelden en hun familie zo bange jaren - van 4 mei 1942 tot 5 september 1944 - niet in de vergetelheid raken. In een aantal thema's krijgt de bezoeker een indruk van die periode: de arrestatie en de aankomst op Beekvliet, de slaapzaal, de eetzaal, de aula annex studiezaal, de fusillade. Verrassend is de levendige functie van kamp Beekvliet als volksuniversiteit en nog meer de zogenoemde 'Geest van Gestel'; het streven van veel gijzelaars om van het naoorlogse Nederland een ontzuild land te maken. Politici, wetenschappers en bestuurders smeedden er de plannen voor een totaal ander politiek bestel.

Veel voorwerpen en documenten, ook beschikbaar gesteld door nabestaanden van de gijzelaars, roepen de sfeer op waarin zij hun angstige tijd doorbrachten, met sport, ontspanning en cultuur. De laatste nog levende oud-gijzelaar Leo de Waal vertelt zijn relaas op

video. Helaas overleed hij vlak voor zijn 101e verjaardag en kon hij de expositie niet meer zien.

De eerste gijzelaars

Op 23 april 1942 ontving de gemeente Sint-Michielsgestel een mededeling dat zou worden overgegaan tot inbeslagname van de gebouwen en gronden van het kleinseminarie Beekvliet. Leerlingen en professoren moesten het gebouw onmiddellijk verlaten. Meteen daarna brachten gevangenen uit kamp Amersfoort Beekvliet in orde voor de komst van veelal prominente Nederlanders, die met hun leven borg zouden staan voor eventuele verzetsdaden tegen de bezettende macht. Al op 4 mei 1942 arriveerde de eerste groep van 460 gijzelaars: professoren, geestelijken, politici, kunstenaars, musici, schrijvers, leidinggevende figuren uit het bedrijfsleven. We lezen op de uitgebreide lijsten de namen van Johan Huizinga, Willem Schermerhorn, Wim Drees, Jan de Quay, Simon Vestdijk, Willem Andriessen, Anton van Duinkerken en Frits Philips.

Het effect van de fusillade

De bedoelde afschrikking om gijzelaars te gebruiken als onderpand in geval van sabotageacties door het verzet werkte totaal averechts. Toen op 15 augustus 1942 vanuit Beekvliet vijf gijzelaars bij Goirle en op 16 oktober 1942 nog eens drie gijzelaars en daarbij twaalf gevangenen uit Kamp Amersfoort werden gefusilleerd, namen de verontwaardiging en het verzet alleen maar toe. Uiteindelijk besloten Duitsers dit rigoureuze middel niet meer te gebruiken. Op 6 september 1944, de dag na Dolle Dinsdag, werden de gijzelaars overgebracht naar Kamp Vught, waar de meesten van hen enkele dagen daarna in vrijheid werden gesteld. In totaal hebben 1278 gijzelaars op Beekvliet geïnterneerd gezeten. Hitler's Herrengefängnis, zoals Max Kohnstamm de plaats ooit noemde.

Een blijvende gedenkplaats?

Kamp Haaren, voormalig gijzelaarskamp en strafgevangenis in WO II, werd in augustus 2019

De Rotterdammers in "de mooie tuin" bij de aula, met geheel links Robert Baelde. Hij was één van de vijf gijzelaars die op 15 augustus 1942 werden gefusilleerd

DOOR
PETER VAN OVERBRUGGEN

Openingstijden in coronatijd

Bezoek aan de tentoonstelling is ivm de coronamaatregelen tijdelijk niet mogelijk.

Wel kunt u de digitale tentoonstelling bekijken op de website.

Raadpleeg voor actuele gegevens en de digitale tentoonstelling

www.gijzelaarskampbeekvliet.nl

grotendeels door brand verwoest. Het is de bedoeling dat 'Gedenkplaats Haaren' wordt hersteld en een gedenkplek blijft. Intussen kan Beekvliet het verhaal van Haaren vertellen. Het ligt voor de hand dat 'Haaren' en 'Gestel' ook voor de toekomst de handen ineen slaan. Enkele partijen, waaronder de gemeente en de heemkundevereniging van Sint-Michiëlsgestel, Stichting Gijzelaars Beekvliet-Haaren, Stichting Gedenkplaats Haaren voeren al nauw overleg over het voortbestaan van Beekvlietboerderij als gedenkplaats met een blijvende expositie over het gijzelaarskamp. Leerlingen van onder meer het nabijgelegen Gymnasium Beekvliet kunnen gebruik maken van deze educatieve bestemming. Nu de laatste gijzelaars en getuigen -75 jaar na het einde van WO II- niet meer onder ons zijn, is een tastbare herinnering aan deze historische plek en een bewogen periode in de vorm van een permanente expositie waardevol en vanzelfsprekend.

*(Bron: Andere Tijden TV)

Meditatieboekje voor de Advent: *Vijgjes op weg naar kerstmis 2020.*

Huub Schumacher en Bas Rentmeester schreven in 2018 het boek 'Elke dag één rozijn'. Een opmerkelijke titel. Het boek is geïnspireerd op de tuin waar de beide mannen graag doorheen lopen. Er staan druivenstruiken met daaraan de heerlijkste druiven die je kunt drogen tot rozijnen. Een uitgangspunt voor 366 overdenkingen: voor elke dag één rozijn. Het bleek een vondst. Uit reacties die ze krijgen blijkt dat veel lezers het boek voor het tweede jaar gebruiken.

Als je verder de tuin inloopt dan zie je enkele vijgenbomen staan. En deze bomen inspireerden de schrijvers voor de titel van het boekje waarin ze korte meditatieve gedachten schreven voor de 27 dagen van de Adventsperiode en Kerstmis van dit roerige en unieke jaar 2020.

Ze kozen als uitgangspunt de Schriftteksten van de zaterdag, de zondag, de dinsdag en de donderdag in deze periode. Bovendien maakten ze voor iedere week een lied en een gebed. Beiden kunnen gebruikt worden tijdens het aansteken van de Adventskaarsen. De titel lag voor de hand: 'Vijgjes op weg naar Kerstmis 2020'. De auteurs begeleiden ons met beeldende taal, herkenbare woorden, en met symbolen op weg naar de geboorte van het Kind in ons.

Bas Rentmeester geeft sturing aan een huisgemeente en Huub Schumacher is theoloog, pastor en publicist. Samen schreven ze 'Alle Bijbelboeken dichterbij' en de vierdelige serie 'In gewone taal gezegd' met suggesties voor zowel protestantse als katholieke voorgangers in Vieringen van Woord en Gebed.

**Uitgeverij Abdij van Berne: € 5,95.
Bestellen via www.berneboek.com**